

Lars Thybjerg, ráðgevi hjá forsætisráðharranum í føroyskum málum:

Tað finst eingin gandamegi sum kann hála Føroyar úr kreppuni

-Eg haldi stóðan hevur stabiliserað seg og at tað ringasta er av. Men tað fer at taka tíð til ein bati merkist. Tað finst eingin gandamegi, sum her og nú kann hála Føroyar burtur úr kreppuni, ið er ein av teimum ringastu ein kann ímynda sammett við mong onnur lond í trongstøðu.

Hetta sigur Lars Thybjerg, búskaparfrøðingur og høgra hondin hjá bæði Poul Nyrup Rasmussen og Mogens Lykketoft í føroyskum málum. Hann hevur júst verið í Føroyum

Ein av teimum "tungu dreingjunum" millum donsku embætismenninar, sum júst hava vitjað í Føroyum, er Lars Thybjerg. Hann er búskaparfrøðingur og hevur í mong ár arbeitt í figgjarmálaráðnum. Herfyri varð hann fluttur yvir í forsætismálaráðið, har hann er høgra hond hjá sjálvum forsætismálaráðharranum í føroyskum málum. Hann ráðgever eisini figgjarmálaráðharranum.

Lars Thybjerg hevur vitjað í Føroyum einaferð áður. Nú hevur hann so aftur verið her og kunnað seg um viðurskiftini. Tíðindablaðið Sosialurin fekk orð á hann, áðrenn danska embætismannanevndin fór aftur til Danmarkar nú um dagarnar.

Stabilisering

Lars Thybjerg sigur, at teir hava hava tosað við vinirnar í landsmótunum um búskaparligu og figgjarligu gongdina í Føroyum hesar seinastu mánaðirnar.

-Eg haldi, at hóast tað eru nógvir trupulleikar í fiskivinnuni, so hava viðurskiftini stabiliserað seg, soleiðis at tað fer ikki at ganga verri í hesum árinum.

-Hvussu kann ein loyva sær at siga, at viðurskiftini hava stabiliserað seg, tá ein sær, at arbeidsløystølini bara vaksa og at stóðan á t.d. sethúsamarknaðinum bara versnar?

-Tingini broytast ikki frá einum degi til annan.

Hóast tað eru útlit til stabilisering í fiskivinnuni, so fer tað at taka sína tíð, áðrenn ein bati fer vísa seg.

Hvat viðvikur sethúsamarknaðinum sigur Lars Thybjerg víðari, so er stóðan óbroytt síðani september. Tað er greitt, at her er talan um ein torføran marknað, men hinvegin er tað heldur ikki hent, sum onkur hevur spátt, at botnurin er farin undan sethúsamarknaðinum.

Eingin gandamegi

-Í Føroyum halda fólk, at tað bara gongur tann skeiva vegin, at vit ikki eru rokkini á botn enn, og at tað fer at ganga nógv verri í 94 enn í 93. Hvussu álvarsliga metir tú stóðuna?

-Eg skilji væl, at tit í Føroyum bera ótta fyri stóðuni, tí føroyski búskapurin er raktur av eini álvarsligari kreppu, og eina slíka loysir tú heldur ikki frá einum degi til annan sigur Lars Thybjerg og heldur fram:

-Við teimum minkandi inntøkum og tí vaksandi arbeidsløysinum gerast fólk ótrygg, og tað merkir eisini, at tað verður ikki sett so nógv í gongd, og at fólk heldur ikki brúka tað sama. Hesi viðurskifti medvirka til, at trupulleikarnir vaksa, men eg haldi kortini, at ein kann loyva sær at halda, at tað ringasta er av. Tvs. hyggur tú nøkur ár fram, so skal tað nokk koma vend í. Men tað er rætt, at

ein bati stendur ikki beint fyri framman. Tað finst eingin magisk megi, sum her og nú kann hála Føroyar upp úr tí kreppu, sum landið er komið í.

-Nú hevur tú kunnleika til búskapir í nógvum londum og eisini londum í kreppu. Hvussu ring er okkara stóða í mun til nógv onnur lond?

-Eg vil halda, at føroyska kreppan í mun til nógv onnur lond er millum tær ringastu.

Lars Thybjerg sigur, at tað í førum ber til at samnæma stóðuna í Føroyum við hana í Eystur-Europa. Har hevur ein sæð nakað somu stóðu við hóp-arbeidsløysi og minkandi framleiðslu.

Ikki á húsagang

-Tað eru fólk í Føroyum, sum halda, at stóðan er so ring, at ein júst tað sama kann vera ærligur og siga, at Føroyar eru farnar á

húsagang?

-Nú er komin ein dómur, sum sigur, at ein kommuna kann ikki fara á húsagang, og so kann eitt land tað væl heldur ikki.

Annars skilji eg ikki heilt spurningin. Tí fólk býr her framvegis og tað fara tey at halda fram við og tey skulu nokk klára at koma ígjøgnum kreppuna.

-Alsamt fleiri siga, at vit klára ikki at gjalda øll lánini aftur. Tað má gerast ein ella onnur heildarloysn. Hjálpin til sjálvhjálpu, sum landið higartil hevur fingið úr Danmark, er als ikki nóg mikið!

-Føroyar hava longu fingið hjálpu. Tey uttanlandaláningu, sum Føroyar hava tikið upp gjøgnum árinu, har hevur staturin sagt seg vilja hjálpa við at umfjella, soleiðis at Føroyar sleppa undan at gjalda avdráttir. Hvat meira kann ein rokna við?

Talan er um eina munandi hjálpu úr Danmark til Føroya, og haraftur hevur staturin eisini syrgt fyri, at landsstýrið hevur verið og er fært fyri at halda teir báðar bankarnar á lívi. Tað hevði ikki kunnað verið hent uttan við danskari hjálpu.

So eg dugi ikki at siggja, hvat annað skuldi verið gjørt, um ein ætlar at

koyra víðari við hesum samfelagnum, og tað meini eg, at ein skal.

Lars Thybjerg leggur tó aftrat, at tað finst ongargar magiskar loysnir, har tú uttan víðari kanst rokna við at fáa alt gjørt júst soleiðis sum tú ynskir tað.

Staturin og privatu lánini

-Tað eru tey, sum siga, stóðan í Føroyum er at líkna við eina náttúruvanlukku, og at danska ríkið átti at gjørt okkurt meira viðgongt. Føroyar eru jú ein partur av Danmark, og tá ein partur av einum ríki kemur í so stórar trupulleikar, er tað tá ikki ábyrgd hjá stjórnini at hjálpa munandi?

-Danska stjórnin hevur jú hjálpt og syrgt fyri, at landsstýrið ikki kemur í ta stóðu, at tað ikki kann halda sínar avtalur við útlandske lánveitarar, sum ein hevur átekið sær.

-Men - hondina á hjartað - er tað ikki ein munandi størri sanering brúk er fyri, tí Føroyar hava í veruleikanum als ikki ráð til at gjalda øll lánini aftur?

-Tað eg havi tosað um eru lán hjá landsstýrinum í útheiminum. Fyri hesi lán hava vit jú gjørt avtalur.

Tey privatu lánini kann staturin ikki leggja seg út í.

Lars Thybjerg vísir á, at í Danmark og øðrum londum er manngongdin tann, at kann ein fyrirtøka ikki gjalda síni lán, so má ein koma til eina ella aðra semju við sínar lánveitarar. Í nøkrum førum fer ein fyrirtøka á heysin, í øðrum verður gjørd ein avtala, og tað er júst hetta, sum er gjørt í Føroyum í fleiri førum. Hetta er heldur ikki so einfalt, sum tað kundi sæð út til, tí útlendið er ikki bert ein lángevni men fleiri. Har finst eingin gandaløysn.

Vit spurdu Lars Thybjerg um ikki fólkaflytingin kann gerast ein stór hóttan fyri búskapin og landið! Til tað sigur hann, at tað sjálvandi er sera óhugnaligt at siggja, at stóðugt fleiri flyta av landinum. Men mong teirra fara til Danmarkar at fáa eina útbúgving fyri so at venda heimaftur einaferð. Annars mugu vit bara viðganga, at vit hava eitt fritt samfelag, har fólk kunnu koma og fara sum teimum lystir.

-Hvat hendir um føroyingar ikki vilja góðtaka handilskvoturarnar?

-Tá hava vit eina nýggja stóðu.

jan

Gunnar Mariens og Lars Thybjerg, tveir av teimum tjdningarmestu embætismennunum í danska forsætismálaráðnum, sum hava við føroysk viðurskifti at gera. Her eru teir staddir á Hotel Hafnia í Havn. Mynd jan

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum «Elfata», Íslandsvegur 10 B, Tórshavn, er opin hvønn dag kl. 9-11. Telefon/telefax 17597 og telefax 41992, skrivitefon tlf. 0123 og bíð um 16929 ella 41792. Limafundur hvønn mánadag kl. 20-23.